

Численні роз'яснення фіскальних органів не можуть повною мірою замінити чіткого нормативного регулювання. Брак єдності в трактуванні облікових процедур зумовлює правову невизначеність, що провокує численні спори між підприємствами та контролюючими структурами.

Одним з можливих шляхів вирішення виявлених проблем є розробка комплексного нормативного акту, який би систематизував регулювання обліку та контролю ремонтів основних засобів. Такий документ має враховувати вимоги фінансового, податкового та управлінського обліку, що дозволить досягти єдності підходів і знизити ризики правових колізій.

Загалом, нормативне регулювання обліку ремонтів основних засобів в Україні залишається несистемним. Його вдосконалення має бути спрямоване на деталізацію положень облікових стандартів, узгодження бухгалтерського і податкового підходів, розширення регламенту внутрішнього контролю та адаптацію до умов цифрової трансформації. Це сприятиме підвищенню прозорості, достовірності та ефективності обліку ремонтних витрат.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. №996 ; станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. №92 ; станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

Вицина С. О.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
обліково-фінансового факультету
Науковий керівник: **Чебан Ю. Ю.,**
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ: ОСНОВНІ ПОМИЛКИ

Облік власного капіталу є, з одного боку, чітко регламентованим і простим, а з іншого – обумовленим низкою документів фінансового та організаційного характеру, що ускладнює його та містить необхідність розуміння того, які помилки можуть виникати на досліджуваній ділянці обліку та як їх виправити. Зазначаємо, що помилки в обліку власного

капіталу підлягають виправленню за тією ж послідовністю, що й помилки у веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності.

Помилки в обліку виправляють залежно від того, коли їх було виявлено. Якщо помилки виявлені у поточному звітному періоді, до дати затвердження облікових регістрів і складання фінансової звітності, їх виправляють шляхом унесення правильних даних до відповідних регістрів. У разі, якщо йдеться про помилки попередніх періодів (тобто минулих календарних років), виправлення здійснюється через коригування сальдо нерозподіленого прибутку (або непокритого збитку) на початок звітного року, якщо такі помилки мали на нього вплив. Варто враховувати, що не всі помилки, пов'язані з обліком власного капіталу, обов'язково впливають на показник нерозподіленого прибутку. Виправлення помилок минулих періодів потребує ретроспективного відображення порівняльної інформації у фінансовій звітності. Після виправлення, уточнену фінансову звітність необхідно подати податковим органам та до органів статистики.

Помилки в обліку зареєстрованого (пайового) капіталу, як правило, стосуються невідповідностей такого капіталу та його обсягу, зазначеного у статутних документах суб'єкта господарювання, або ж послідовність зміни обсягу капіталу, оскільки спочатку мають бути внесеними зміни до статуту, а потім до обліку і звітності [1,2]. Також, під час створення підприємства і формування такого виду капіталу можуть бути помилки у нарахування курсових різниць, які нараховуються лише на монетарну заборгованість учасників.

Помилки в обліку капіталу в дооцінках та додаткового капіталу, як правило, також пов'язані із курсовими різницями. Також під час формування додаткового капіталу у товариствах з обмеженою відповідальністю виникають питання, оскільки основний нормативний документ, який регламентує їхню діяльність, не містить інформації про цей вид капіталу. Тому бухгалтеру та керівництву підприємства необхідно для створення додаткового капіталу користуватися низкою інших нормативних документів, зокрема нормами Цивільного кодексу України та іншими [1,3,4].

Помилки в обліку резервного капіталу мають підставу відсутності інформації про створення та використання резервного капіталу у статуті та обліковій політиці підприємства. Так, з резервного капіталу доволі часто виплачують дивіденди, якщо не вистачає чистого прибутку або керівництво приймає рішення не розподіляти чистий прибуток. Це є порушення напрямів використання резервного капіталу. Виключенням є сплата дивідендів в акціонерних товариствах акціонерам, які мають привілейовані акції.

Помилки в обліку нерозподіленого прибутку пов'язані, як правило, з документальним оформленням та оподаткування нарахування і виплати

дивідендів учасникам. Так, має бути відображений механізм зазначених процесів в статуті, в обліковій політиці, закріплений відповідним рішенням зборів учасників. Має бути враховано, хто саме ці учасники – фізичні чи юридичні особи. Якщо юридичні, то на якій системі оподаткування вони перебувають. Також часто порушують строки сплати податків в частині розподілу прибутку на виплату дивідендів.

Враховуючи той факт, що облік власного капіталу не містить складання типових форм первинних документів, а, як правило, документування відбувається в бухгалтерських довідках, максимальну увагу треба приділити такого ланцюгу: нормативне регулювання створення та використання складових власного капіталу залежно від форми господарювання; відображення цих особливостей у статуті та обліковій політиці підприємства; документальне оформлення рішень зборів учасників (акціонерів), зокрема й його нотаріальне засвідчення; правильність нарахування дивідендів та їх оподаткування. Також облік власного капіталу напряду повзаний із обов'язком підприємства зареєструвати структуру власності та вносити коригування за фактом її зміни [5].

Отже, законодавчо-нормативна база формування та обліку власного капіталу дозволяє вносити коригування у фінансову, податкову та статистичну звітність за умови допущення помилок, а також дозволяє їх виправляти.

Список використаних джерел

1. Про товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю : закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII; станом на 8 берез. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.
2. Про акціонерні товариства: закон України від 27.02.2022 № 2465-IX; станом на 19 вересня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20>.
3. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на 3 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
5. Про затвердження Положення про форму та зміст структури власності: наказ Міністерства фінансів України від 19.03.2021 № 163; станом на 17 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0768-21#Text>.